

Asiantuntijalausunto: Hankintalain uudistus (HE 2/2026 vp)

Ruokaketjun resilienssi, teknologinen huoltovarmuus ja paikallinen jalostus

Veljekset Kuusisto – Antti Kuusisto
13.3.2026

Pk-yritysten asema ja hankintojen osittaminen (75 §)

- **Velvoite osittamiseen:** Kannatamme esitystä, jossa suuret hankinnat on jaettava osiin pk-yritysten osallistumisen mahdollistamiseksi. Tämä tukee pk-yritysten asemaa ja mielestämme lisää hankinnan tehokkuutta ja huoltovarmuutta.
- **Paikallinen jalostus:** Mahdollistaa pienten ja keskisuurten toimijoiden (kuten leipomoiden ja lihanostajien) pääsyn julkisiin hankintoihin.
- **Huoltovarmuushyöty:** Hajautettu tuotantorakenne takaa ruokahuollon jatkuvuuden kriisitilanteissa paremmin kuin keskittynyt malli.
- **Laatu ja innovaatiot:** Pk-sektori kykenee ketterään ja korkealaatuiseen tuotekehitykseen, joka palvelee julkisia keittiöitä. Moni pk-yritys tekee teknologista yhteistyötä suomalaisten toimijoiden kanssa.

Teknologinen resilienssi ja kansainväliset kumppanuudet

- **Riippuvuus teknologiasta:** Nykyaikainen jalostus (automaatio, sensorit, ohjelmistot) on täysin riippuvaista teknologiasta ja varsinkin ruuan jalostuksessa kansainvälisestä osaamisesta.
- **Kansainväliset kumppanuudet:** Suuri osa teknologiasta hankitaan kansainvälisiltä yhteistyökumppaneilta, mikä voi poikkeusoloissa muodostaa haavoittuvuustekijän.
- **Varaosat ja huolto:** Kriisitilanteessa globaalien toimitusketjujen häiriintyminen vaarantaa kotimaisen jalostuskapasiteetin. Britanniassa valtio tekee ruuan ja lääkkeiden huoltovarmuuden osalta yhteistyötä (koordinointi – viestintä) alan toimijoiden kanssa, jotta toimitusvarmuus säilyy yllä kaikissa olosuhteissa.
- **Päätöksenteon pohjaksi:** Hankintalaissa on sallittava kriteerit, jotka painottavat teknistä resilienssiä, kuten paikallista huolto-osaamista ja varaosavarastointia.

Sidosyksikkösäätely ja paikallinen ruokajärjestelmä (15 §)

- **10 % omistusvaatimus:** Esitetty raja on riski pienten kuntien yhteisille ruokapalveluille ja keskuskeittiöille.
- **Pirstaloitumisen riski:** Pakollinen kilpailutus voi johtaa paikallisten, hyvin toimivien ketjujen purkautumiseen ja markkinoiden keskittymiseen.
- **Suositus:** Ruokapalvelut tulisi nähdä kriittisenä huoltovarmuustoimintona, jota ei tule vaarantaa liian tiukalla omistussäätelyllä.

Yhteenveto ja esitykset valiokunnalle

- **Osittamisvelvoite säilytettävä:** Keskeinen työkalu pk-yritysten elinvoiman ja kotimaisen jalostuksen turvaamiseksi.
- **Teknologia osaksi huoltovarmuutta:** Hankintayksiköiden on voitava asettaa teknisen toimitusvarmuuden kriteereitä ilman pelkoa hankintaoikaisuista.
- **Valtion rooli:** Strateginen tuki elintarvikeketjun teknologiselle omavaraisuudelle on välttämätöntä kansallisen ruokaturvan kannalta.

Yhteystiedot

Antti Kuusisto

0400625689

antti@veljeksetkuusisto.fi

